

Aanvragers gaan Nederland wellicht mijden

Door specifieke regelgeving straks buiten spel?

De Europese Commissie werkt aan een nieuwe verordening voor gewasbeschermingsmiddelen, ter vervanging van Richtlijn 91/414. Tegelijk werkt Nederland aan nieuwe wetgeving. De combinatie van beide, in hun huidige vorm, kan tot gevolg hebben dat toelatingaanvragers Nederland straks gaan mijden.

Zo'n vijf jaar geleden besloot het Europese Parlement dat Richtlijn 91/414 geactualiseerd moest worden. In april 2005 kwam de Europese Commissie met een eerste voorstel. Toen werd ook duidelijk dat Richtlijn 91/414 niet zal worden opgevolgd door een nieuwe richtlijn, maar door een verordening.

In tegenstelling tot een richtlijn heeft een verordening rechtstreekse werking in de lidstaten. Een richtlijn vraagt vertaling naar lokale wetgeving. Een verordening is een 'kant-en-klare' tekst die binnen alle lidstaten van de Europese Unie als wet geldt.

Inmiddels zijn we weer een stap verder en heeft de Europese Commissie afgelopen zomer een ontwerp-verordening gepresenteerd. Deze verschilt niet wezenlijk van het eerste voorstel. Dat heeft ook tot gevolg dat de bezwaren die Nefyto destijds had, nog steeds gelden (zie kader onderaan).

Bovendien komt er in combinatie met de (nieuwe) nationale wetgeving in Nederland één bepaald probleem heel duidelijk naar voren: door de zonale toelating is de kans groot dat toelatingaanvragers straks Nederland en daarmee ons College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen (CTB) gaan mijden.

Frank Terhorst, voorzitter van Nefyto en algemeen directeur van Bayer CropScience Nederland, legt uit waarom. En ook waarom we dat moeten proberen te voorkomen.

Zonale toelating

Eén van de onderdelen van de ontwerp-verordening is zonale toelating, op basis van wederzijdse erkenning. Europa wordt daartoe onderverdeeld in drie zones. Nederland ligt in de zone 'centrum', die loopt van Ierland tot Hongarije. Wordt een toepassing toegelaten in één van de landen binnen een zone, dan geldt automatisch toelating in de andere landen binnen die zone.

"Tot op zekere hoogte kunnen wij zonale toelating zeker toezichten", zegt Frank Terhorst. "Tot nu toe wordt er door de nationale toelatingsinstanties veel dubbel werk gedaan. Dat is zonde van de tijd en het geld. Nefyto is altijd voorstander geweest van 'work sharing' en wederzijdse erkenning."

Maar er zijn ook twee punten van zorg, constateert Frank Terhorst. Hij licht het eerste punt toe. "Stel een fabrikant vraagt in Hongarije toelating aan voor een bepaalde toepassing. En kiest er bewust voor om voor die toepassing geen toelating in Nederland aan te vragen. Want

datzelfde middel zou in Nederland anders op het gewas kunnen uitwerken, omdat onze omstandigheden anders zijn dan in Hongarije. Toch kan een derde, op basis van de toelating in Hongarije, een toelating aanvragen in Nederland."

Volgens Frank Terhorst kleven hier risico's aan, voor de telers en voor de toelatinghouder. "Er kan bijvoorbeeld gewasschade ontstaan. Je loopt dan tegen het probleem aan van aansprakelijkheid. En de Nefyto-bedrijven komen in conflict met Product Stewardship, onze gedragscode."

Wat stelt Nefyto voor? "Zonale toelating is op zich prima. Maar een fabrikant moet uiteindelijk kunnen bepalen of een toelating al dan niet in een land kan worden aangevraagd", pleit Frank Terhorst.

Uitzonderingspositie

En dan het tweede punt van zorg ten aanzien van zonale toelating. "Dat punt van zorg ligt eigenlijk in de combinatie met onze nationale wetgeving", legt Frank Terhorst uit. "Met haar toelatingsbeleid neemt Nederland binnen Europa een uitzonderingspositie in. Zo voorziet het ontwerp voor de Wet Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden in de mogelijkheid dat derden

Frank Terhorst: "Door haar huidige wetgeving, in combinatie met de zonale toelating, zet Nederland zich buiten spel binnen Europa."

name op het gebied van persistentie en aquatoxiciteit stelt de Nederlandse beoordeling extra eisen ten opzichte van de Europese geldende eisen. Nefyto heeft vooral bezwaar tegen de aanvullende eisen ten aanzien van persistentie, omdat hiervoor geen specifieke omstandigheden zijn in Nederland.

"Hoe dan ook, met de zienswijze derden en de RUUB neemt Ne-

derland een uitzonderingspositie in binnen Europa", stelt Frank Terhorst. "Daardoor is een toelatingsaanvraag in Nederland omslachtiger en tijdrovender dan een aanvraag in een andere lidstaat binnen onze zone. Het ligt voor de hand dat toelatingaanvragers straks Nederland gaan mijden en liever een aanvraag indienen in bijvoorbeeld Engeland of Duitsland. Daar zijn ook goed functionerende toelatingsinstanties. Bovendien kennen deze landen geen zienswijze derden en specifieke aanvullingen op het toelatingsbeleid."

Verder kent Nederland sinds eind vorig jaar de RUUB, de Regeling uitwerking uniforme beginnelen gewasbeschermingsmiddelen. De RUUB betreft nieuwe voorschriften voor de milieubeoordeling van gewasbeschermingsmiddelen. Met

derland een uitzonderingspositie in binnen Europa", stelt Frank Terhorst. "Daardoor is een toelatingsaanvraag in Nederland omslachtiger en tijdrovender dan een aanvraag in een andere lidstaat binnen onze zone. Het ligt voor de hand dat toelatingaanvragers straks Nederland gaan mijden en liever een aanvraag indienen in bijvoorbeeld Engeland of Duitsland. Daar zijn ook goed functionerende toelatingsinstanties. Bovendien kennen deze landen geen zienswijze derden en specifieke aanvullingen op het toelatingsbeleid."

Verlies positie

Dit alles kan betekenen dat het aanbod voor het CTB aanzienlijk slinkt. Uiteraard is dat niet prettig voor het CTB, maar er zijn meer argumenten om dit te voorkomen, pleit Frank Terhorst. "Het CTB is een kennisbolwerk als het gaat om toelatingsbeleid. En daarmee een belangrijke voedingsbodem voor de beleidsmakers in Nederland. Als dat verloren gaat, verliezen we onze belangrijke positie op het terrein van toelatingsbeleid binnen Europa."

Wat is het belang van de Nefyto-bedrijven hierin? "Als toelatinghouder wil je keuze hebben tussen meerdere instanties, die best onderling met elkaar mogen concurreren. Maar onder de huidige omstandigheden zal het CTB deze concurrentieslag verliezen, waardoor er een goed functionerende toelatingsinstantie afvalt. Dat wil de industrie voorkomen. Minstens zo belangrijk is dat Nederland zich door haar huidige wetgeving, in combinatie met de zonale toelating, buiten spel zet binnen Europa. Niet alleen wat betreft toelatingaanvragen, maar daardoor ook op beleidsterrein. Dat is echt een punt van zorg." ■

Bezwaren tegen de ontwerp-verordening

Nefyto heeft nog drie andere bezwaren ten aanzien van de nieuwe Europese verordening. In Nefyto Bulletin 2005/3 zijn ze al eens uitgebreid behandeld, naar aanleiding van het eerste voorstel van de Europese Commissie. Nu de ontwerp-verordening er is, gelden de bezwaren nog steeds. Daarom noemen we ze hier nog eens kort.

Gegevensbescherming

Van essentieel belang voor de innoverende industrie is de bescherming van onderzoeksgegevens uit de toelatingsdossiers van gewasbeschermingsmiddelen. Zoals het er nu naar uitziet, leidt de verordening tot een verslechtering van de gegevensbescherming. In de concept-verordening kunnen generieke producenten eerder toegang krijgen tot het dossier van het product. Dat gaat ten koste van de terugverdientijd voor de oorspronkelijke producent, waardoor bij bepaalde middelen de kosten/baten afweging anders uitvalt. Met als gevolg dat een producent kan besluiten om bepaalde middelen uiteindelijk niet te ontwikkelen. Dit gaat ten koste van innovatie.

Comparative assessment

Comparative assessment is een principe dat voor een groot aantal stoffen gaat gelden. Dit komt op het volgende neer: 'als er een beter middel komt dan het bestaande, dan moet het bestaande middel vervallen'. En andersom geldt eenzelfde redenering: 'als een nieuw middel niet beter is dan het bestaande, krijgt het nieuwe middel geen toelating'. Ook al voldoen beide middelen geheel aan de toe-

latingseisen. De term 'beter' slaat op de aspecten gezondheid en milieu, en niet op bijvoorbeeld werking.

Nefyto vindt comparative assessment een slecht plan. Zo zijn twee verschillende werkzame stoffen of twee verschillende middelen nooit één op één te vergelijken. Er zijn namelijk geen twee stoffen of middelen te vinden die beide exact hetzelfde toepassingsgebied bestrijken. Door comparative assessment kunnen middelen wegvallen die belangrijk zijn voor kleine teelten. Bovendien wordt het middenpakket smaller, met risico op resistentie tot gevolg. Ook het toelatingsproces wordt voor de producenten heel onvoorspelbaar.

Voorlopige toelating

Inmiddels zijn we in Europa vertrouwd met het fenomeen 'voorlopige toelating'. Als de procedure van een werkzame stof voor plaatsing op Annex I nog loopt, kunnen nationale toelatingsinstanties, voor producten op basis van deze werkzame stof, een voorlopige toelating verlenen op basis van regulier toelatingsonderzoek. Dit heeft als belangrijk voordeel dat innovatieve stoffen eerder beschikbaar komen voor de markt. Echter, in de concept-verordening is de voorlopige toelating afgeschaft. Met andere woorden: nationale toelatingen kunnen dan pas als er een Annex I plaatsing is van de betreffende werkzame stof. Dat betekent dat de markt langer moet wachten op innovatieve stoffen. En dat de producent minder terugverdientijd heeft, waardoor meer stoffen al in de ontwikkelingsfase kunnen afvallen.

Normering voor MTR vaak

Actuele kennis over milieueffecten moet

Gewasbeschermingsmiddelen kennen de milieukwaliteitsnorm MTR, ofwel het Maximaal Toelaatbaar Risiconiveau.

De MTR heeft betrekking op het risico voor water of bodem. Veel MTR's zijn vastgesteld op basis van oudere literatuurstudies. Toch zijn er voor veel stoffen nieuwere, nauwkeuriger onderzoeksgegevens beschikbaar. Helaas worden die nog niet benut.

MTR's worden niet alleen vastgesteld voor gewasbeschermingsmiddelen, maar voor alle stoffen met een risico voor water en bodem. Per stof worden een MTR voor water en een MTR voor bodem vastgesteld.

De MTR vindt zijn oorsprong in de Nota Omgaan met risico's van het ministerie van VROM. Deze nota is gebaseerd op een wetenschappelijke benadering van milieurisico's. Bijzonderheid is dat sommige stoffen met hun natuurlijke aanwezigheid de norm al overschrijden. Voor deze stoffen zijn uitzonderingen gemaakt.

Wat betreft de normering voor milieubelasting kennen gewasbeschermingsmiddelen twee normen:

de MTR's voortkomend uit het nationale milieukwaliteitsbeleid én de normering uit de Bestrijdingsmiddelenwet (straks Wet Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden). Echter, voor waterkwaliteitsbeheer is de MTR bepalend.

Waterschappen treffen bij hun monsternames nog wel eens hoeveelheden gewasbeschermingsmiddel aan die de MTR overschrijden. Daar ligt een probleem. Toch is er voor een flink aantal stoffen een oplossing voorhanden. Helaas wordt die onvoldoende benut. We praten hierover met Maritza van Assen (directeur Nefyto) en Willem Merkens (registratiemanager bij Bayer CropScience).

De waterschappen doen steeds meer metingen. Daarbij worden ze soms geconfronteerd met overschrijdingen die wellicht geen overschrijdingen zijn.

Oudere literatuurstudies

“Stel een waterschap vindt van een toegelaten middel een concentratie hoger dan de MTR. Wat is de oorzaak? Een puntlozing? Heeft de teler het middel niet goed toegepast? En wat te doen? Het middel verbieden? Driftbeperkende maatregelen afdwingen? Hoe dan ook, de meest passende oplossing ligt in zo'n geval niet zomaar voorhanden”, zegt Willem Merkens.

Inmiddels heeft Nefyto samen met VEWIN (drinkwaterbedrijven) en de Unie van Waterschappen ervaring op dit gebied opgedaan in het project Schone Bronnen. Daaruit bleek onder meer dat sommige problemen uiteindelijk geen probleem meer waren als er meer en vooral nauwkeuriger kennis beschikbaar kwam over een bepaalde stof.

Maritza van Assen legt uit. “Hoe nauwkeuriger een studie aansluit bij het gebruik van een middel in de praktijk, des te kleiner de veiligheidsmarge die men kan nemen bij

het afleiden van een norm. De gehanteerde MTR's zijn veelal gebaseerd op globale gegevens uit openbare literatuur. Voor het kiezen van een norm is dan al gauw een veiligheidsmarge van 100 genomen. Dus stel de norm voortkomend uit een literatuurstudie is 10 microgram per liter. Dan wordt voor de zekerheid uiteindelijk een norm gekozen die 100 keer strenger is, dus 0,1 microgram per liter. Een gevonden concentratie van bijvoorbeeld 0,3 microgram per liter is dan een overschrijding van de norm.”

Maar er kunnen ook laboratoriumstudies worden gedaan. Dan kan de veiligheidsmarge met bijvoorbeeld factor 10 omlaag. Ook kan er veldonderzoek worden gedaan dat nauw aansluit bij de praktijk en waarin veel verschillende dier- en plantensoorten worden onderzocht. Bij de vertaling van de gevonden resultaten naar een norm kan de veiligheidsfactor dan nog kleiner zijn.

“In het genoemde project Schone Bronnen gebeurde dit voor één van de vermeende probleemstoffen”, vervolgt Maritza van Assen. “Tijdens het project actualiseerde het College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen (CTB) de MTR van deze stof. Door aanvullende studies kon de veiligheidsfactor voor de normstelling voor deze stof aanzienlijk omlaag en daardoor de norm

omhoog. Daarmee waren meteen de overschrijdingen uit de wereld.”

Higher tier studies

In de eerste fase van een toelatingsonderzoek kan blijken dat er effecten zijn op bepaalde organismen. In zo'n geval besluit de bij de Nefyto aangesloten producent om aanvullend onderzoek te doen, in de vorm van uitgebreide laboratoriumstudies of veldstudies. Dat zijn de zogeheten ‘higher tier’ studies: geavanceerde en zeer gedetailleerde studies, dichtbij de praktijk. Inmiddels is dat voor enkele tientallen werkzame stoffen gedaan.

“De gegevens uit deze studies zijn nauwkeuriger en daardoor betrouwbaarder dan die uit de oudere literatuurstudies waarop de huidige MTR's zijn gebaseerd”, zegt Willem Merkens. “De wens van Nefyto is dat het CTB de bestaande MTR's actualiseert naar aanleiding van deze nieuwe gegevens. Echter, op dit moment kan de aanpassing pas geschieden als het weer tijd is voor een verlengingsaanvraag van het betreffende middel. Daarom zouden wij graag zien dat er bij het CTB een procedure wordt ingesteld om tussentijdse actualisatie mogelijk te maken.”

Nefyto is er een voorstander van om de vaststelling van MTR's te laten uitvoeren door het CTB, zegt Willem Merkens. “Er is binnen het

Maritza van Assen: “Het project Schone Bronnen was een goede leerschool. Door de meest actuele kennis te benutten, blijken bepaalde problemen uiteindelijk geen probleem te zijn.”

Voor de land- en tuinbouw is chemische gewasbescherming belangrijk en vaak zelfs noodzakelijk. De voorbeelden in deze rubriek illustreren dit.

Nut & Noodzaak

Witte vlieg en spint in vruchtgroenten

Welke problemen veroorzaken deze insecten?

Spint en witte vlieg veroorzaken problemen in de teelt van vruchtgroenten onder glas, zoals paprika, tomaat en komkommer.

Spint (een mijt) zuigt aan de onderzijde

Tomaten beschadigd door witte vlieg. Inzetjes: linksboven witte vlieg, rechts spint.

van het blad de bladcellen leeg, waardoor het blad geel wordt. Uiteindelijk kan de plant zijn blad verliezen. Daardoor valt de groei van het gewas en de vruchten sterk terug. Witte vlieg zuigt ook aan de plant en scheidt de ingenomen suikers weer uit. Dit geeft een plakkerige substantie op blad en vrucht, die weer een voedingsbodem vormt voor roetdauw-schimmel. Dit alles levert kwaliteitsverlies en productiedaling op. Bovendien kan de witte vlieg virussen overbrengen.

Wat kun je er tegen doen?

Telers zetten een combinatie in van biologische en chemische bestrijding. Dus natuurlijke vijanden gecombineerd met op bepaalde momenten toepassing van chemische middelen, die niet schadelijk zijn voor de biologische bestrijders. Chemie is nodig aan het begin van het seizoen, als de populatie biologische bestrijders zich nog moet opbouwen. Tijdens het seizoen wordt chemie ingezet bij pieken door naar binnen vliegende insecten (invliegen). Deze plotselinge pieken zijn te groot en te plotseling om alleen biologisch te bestrijden.

Kan het zonder chemie?

Ieder bedrijf dat vruchtgroenten onder glas teelt, heeft te maken met witte vlieg en spint. Met biologische bestrijding alleen red je het niet. Kwaliteitsverlies en oogstderging zijn dan onvermijdelijk. ■

Willem Merkens: “We willen graag dat het CTB de bestaande MTR's actualiseert naar aanleiding van de nieuwe gegevens. Hiervoor zou bij het CTB een procedure moeten worden ingesteld.”

achterhaald worden benut

Nota Duurzame Gewasbescherming: welke MTR's?

Binnenkort wordt de voortgang van de Nota Duurzame Gewasbescherming tussentijds geëvalueerd. Dit wordt gedaan door het Milieu en Natuur Planbureau, kortweg MNP (www.mnp.nl). Doelstelling is dat er bij deze tussentijdse evaluatie 75 procent reductie van de milieubelasting is gerealiseerd ten opzichte van referentiejaar 1998. De beoordeling van de milieubelasting geschiedt mede aan de hand van MTR's.

"Het probleem met de verouderde MTR's heeft invloed op de bevindingen van het MNP", constateert Maritza van Assen. "Het is de vraag in welke mate de nieuwste kennis over de milieubelasting van de stoffen in de evaluatie is meegenomen."

CTB voldoende deskundigheid aanwezig. Bovendien is daarmee de dossierbescherming van deze studies automatisch gewaarborgd. Dat laatste is belangrijk voor de industrie, want het gaat hier om kostbare studies. De nieuwe MTR's kunnen in de wetgeving worden opgenomen, zodat alle instanties er gebruik van kunnen maken."

Waterschappen

De waterschappen doen steeds meer metingen. Daarbij worden ze soms geconfronteerd met over-

schrijdingen die wellicht geen overschrijdingen zijn. Toch zijn ze verplicht het probleem op te lossen.

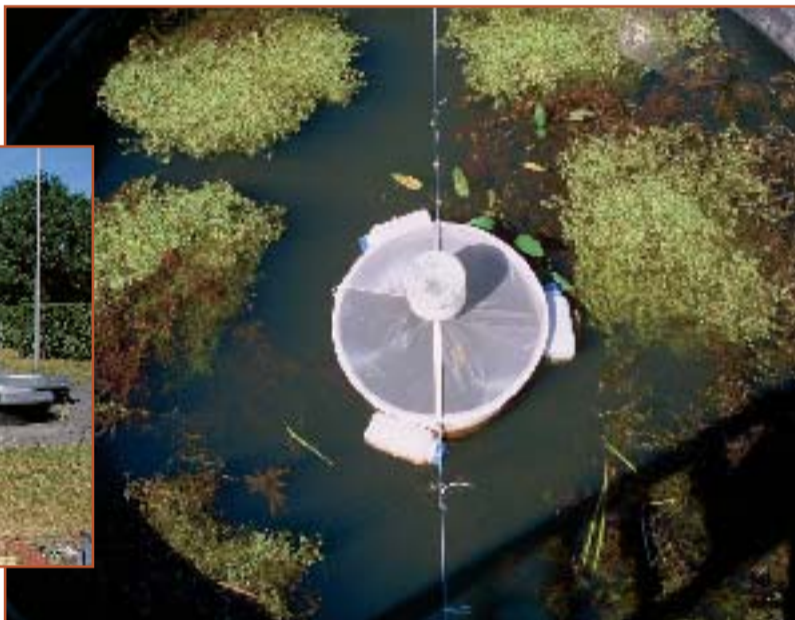
"Een belangrijk deel van die oplossing ligt wellicht in de actualisatie van MTR's. Dat is de leerschool geweest uit het project Schone Bronnen. Daarom pleiten wij ervoor om daar waar mogelijk de MTR's te actualiseren op basis van de nieuwste

onderzoeksgegevens", aldus Maritza van Assen en Willem Merkens.

Nefyto vraagt al enige tijd aandacht voor deze problematiek. Ook de andere betrokken partijen, bijvoorbeeld de waterschappen en het ministerie van VROM, zien gelukkig steeds meer het belang van actuele onderzoeksgegevens bij de vaststelling van MTR's. ■

Onderzoek bij Bayer CropScience naar effecten op waterorganismen.

PRODUCT STEWARDSHIP IN DE PRAKTIJK

In deze rubriek een voorbeeld uit de praktijk van Product Stewardship, de gedragscode van de bij Nefyto aangesloten bedrijven.

Grondwater in kwetsbare gebieden

In het project 'Schone bronnen, nu en in de toekomst' ging de aandacht onder meer uit naar een herbicide van BASF, in relatie tot grondwater. Besloten werd om voor de meest kritische toepassingen van dit middel een aangepast gebruiksadvies te ontwikkelen. Klaas Jilderda, technical manager bij BASF, geeft uitleg.

Geeft dit herbicide problemen in grondwater?

"De problemen zijn vooral een erfenis uit gebruik in het verleden. De toelating van dit middel is onlangs opnieuw beoordeeld en het huidige gebruik veroorzaakt in feite geen normoverschrijdingen. In het kader van Product Stewardship hebben we voor de meest kritische toepassingen een aangepast gebruiksadvies ontwikkeld. Dat betreft toepassingen op kwetsbare gronden die bovendien in grondwaterbeschermingsgebieden liggen. Het gaat om zo'n 700 hectare."

Wat houdt het advies in?

"We adviseren om in de betreffende gebieden het middel niet te gebruiken en een alternatief te kiezen. Voor twee gewassen levert dat een probleem op, te weten peulvruchten en uien. Voor deze gewassen is er namelijk geen alternatief. Daarom adviseren we voor deze gewassen om het herbicide uitsluitend in een zogeheten laag-doseringssysteem te gebruiken en aanvullende maatregelen te nemen."

Hoe is dit advies aan de gebruikers gecommuniceerd?

"Hierin hebben we nauw samengewerkt met Agrodis, brancheorganisatie voor de handelaren in gewasbeschermingsmiddelen. Agrodis heeft haar leden gevraagd om de betreffende telers op de hoogte te brengen van het aangepaste advies. De telers zijn

Deze foto siert de voorkant van de advieskaart. De afkorting LDS staat voor laag-doseringssysteem

in kaart gebracht aan de hand van hun postcode. Ook hebben de handelaren de betreffende telers geattendeerd op de speciale advieskaart, die hiervoor beschikbaar is."

Hoe nu verder?

"Momenteel zijn we aan het controleren of de boodschap bij de telers goed is overgekomen. De resultaten daarvan kunnen we binnenkort verwachten." ■

Alle Agrodis-handelaren gecertificeerd

Sinds september 2006 zijn alle bedrijven die gewasbeschermingsmiddelen leveren en lid zijn van brancheorganisatie Agrodis, gecertificeerd. Het certificaat is een keurmerk voor het maatschappelijk verantwoord verhandelen van gewasbeschermingsmiddelen. Daarmee heeft Agrodis één van de afspraken uit het Convenant Duurzame Gewasbescherming gerealiseerd.

Gecertificeerde bedrijven zorgen voor een juiste wijze van opslag, vervoer, aflevering en registratie van gewasbeschermingsmiddelen. Het kennisniveau van de medewerkers is op peil, zodat zij telers kunnen adviseren over het verantwoord gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Een aantal gewasbeschermingsmiddelen is alleen verkrijgbaar bij gecertificeerde handelaren.

De leden van Agrodis verzorgen 85 procent van de afzet aan gewasbeschermingsmiddelen. De komende tijd gaat Agrodis contact opnemen met handelaren die nog niet zijn aangesloten. Met als doel om uiteindelijk de gehele gewasbeschermingshandel conform de certificering te laten werken. Meer informatie: www.agrodis.nl (brancheorganisatie) en www.rodin.nl (uitvoering certificering). ■

Nefyto installeert Core Team

Gewasbescherming is een complexe materie en er komen vele onderwerpen op Nefyto af. Alle technische thema's vóór of na de toelating werden tot nu toe behandeld in de landbouwcommissie van Nefyto. Gezien het toenemend aantal onderwerpen, die bovendien vaak specifieke deskundigheid vragen, heeft Nefyto besloten een nieuwe structuur in te stellen.

Er zijn afzonderlijke groepen gevormd met specialisten uit de bij Nefyto aangesloten bedrijven voor de thema's water, milieu (overig naast water), landbouwkundig, arbo en voedselveiligheid. De groepen worden gecoördineerd door het Core Team, dat bestaat uit Johan Henken (Syngenta), Klaas Jilderda (BASF), Willem Merkens (Bayer CropScience), Wim Stegeman (DuPont) en Maritza van Assen (directeur Nefyto). ■

Jonathan Brown nieuwe vertegenwoordiger Syngenta in Nefyto

Jonathan C. Brown, general manager van Syngenta Crop Protection in Bergen op Zoom, treedt per 1 oktober 2006 toe tot het algemeen bestuur van Nefyto. Jonathan Brown nam per 1 november 2005 de functie van general manager over van Tom van der Wees. ■

Jonathan C. Brown.

Ontwikkelingen Europese gewasbeschermingsmiddelenmarkt

Uit gegevens van ECPA blijkt dat de Europese gewasbeschermingsmiddelenmarkt in het jaar 2005 is gedaald, zowel in geldomzet als in volume. De omzetsdaling van 2,3 procent is in belangrijke mate toe te schrijven aan lagere afzetten in het Verenigd Koninkrijk, Spanje en Portugal. Het volume actieve stof daalde met 3,1 procent. Eind 2005 had de gewasbeschermingsmiddelenindustrie 25.700 mensen in dienst, waarvan bijna 12.000 betrokken bij productie en logistiek, 5.600 in marketing en verkoop en zo'n 5.000 mensen in technische ondersteuning, inclusief research en ontwikkeling. ■

Jo Ottenheim naar Brabers Association Management

Tot voor kort was Jo Ottenheim secretaris van de werkgroep gewasbescherming van LTO Nederland. Per 1 september jongstleden heeft hij deze functie neergelegd om in dienst te treden bij Brabers Association Management, dat onder meer het secretariaat voert voor Nefyto. Brabers Association Management verzorgt voor verschillende brancheorganisaties de secretariaatsvoering en ondersteunt diverse samenwerkingsverbanden binnen het bedrijfsleven. In de toelevering aan de land en tuinbouw is Brabers Association Management naast gewasbescherming (Nefyto en Agrodis) ook actief in de minerale meststoffen (MMF) en de diergeneesmiddelen (FIDIN). ■

Jo Ottenheim.

Product Stewardship bijeenkomst

Op donderdag 5 oktober aanstaande organiseert Nefyto wederom haar jaarlijkse Product Stewardship bijeenkomst voor medewerkers van de bij Nefyto aangesloten bedrijven. Ditmaal zullen er ook vertegenwoordigers vanuit de handel aanwezig zijn. Nefyto organiseert de middag in samenwerking met RODIS, de certificerende instantie voor de handelaren in gewasbeschermingsmiddelen (verenigd in Agrodis).

Thema van de middag is 'Kwaliteit in de toelevering van gewasbeschermingsmiddelen'. Nefyto en Agrodis/RODIS onderschrijven beide het belang van zorgvuldig omgaan met gewasbeschermingsmiddelen. Nefyto heeft hiervoor gedragsregels vastgesteld in haar Product Stewardship Verklaring. De bij Agrodis aangesloten bedrijven kennen een Registratie en Controle Systeem (zie ook bericht bovenaan in deze rubriek).

De bedoeling van deze gezamenlijke bijeenkomst is om de kennis van elkaars kwaliteitssystemen ten aanzien van handel en distributie over en weer te vergroten. Dat gebeurt door middel van presentaties door beide organisaties en een zogenaamd 'Lagerhuisdebat'. De bijeenkomst vindt plaats in Dierenpark Amersfoort. ■

Veiligheid van werknemers

De Arbeidsinspectie

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in relatie tot de veiligheid van werknemers valt onder toezicht van de Arbeidsinspectie. Deze inspectie werkt voor een belangrijk deel projectmatig. Zo is afgelopen zomer gericht gecontroleerd op vakantiewerk, waaronder in de land- en tuinbouw.

'Veilig, gezond en legaal op het werk'. Zo luidt de ondertitel van het jaarverslag over 2005 van de Arbeidsinspectie. Deze inspectie valt onder het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en heeft een breed werkterrein. Het genoemde jaarverslag geeft een overzicht van de door de Arbeidsinspectie te handhaven en uit te voeren wetten, besluiten en regelingen. Een snelle optelsom leert dat dit er in totaal 28 zijn.

Om maar enkele te noemen: de Arbeidsomstandighedenwet, de Ar-

toren van de Arbeidsinspectie is gevestigd. De overige kantoren staan in Groningen, Roermond, Utrecht, Amsterdam en Rotterdam. Vanuit deze kantoren werken in totaal een kleine 500 inspecteurs.

De Arbeidsinspectie kent nu vier directies: industrie, bouw, publieke dienstverlening en commerciële dienstverlening. Binnenkort worden de laatste twee directies samengevoegd tot de directie dienstverlening, zodat het totaal op drie komt. Onder de directie dienstverlening vallen onder meer de sectoren zorg,

Bespuitingen

Op het gebied van chemische gewasbescherming heeft de Arbeidsinspectie de afgelopen jaren enkele projecten onder handen gehad. Zo richtte de Arbeidsinspectie zich een aantal jaren geleden op de werkzaamheden rond bespuitingen in de akkerbouw en vollegrondsgroenteteelt.

"Tijdens deze inspecties constateerden we dat een aantal zaken beter kon", vertelt Jacques van der Pols. "Dat betrof onder meer de beschermende maatregelen tijdens de bereiding, het schoonmaken van materialen, hergebruik van materialen en onderhoud van de spuitmachine."

De sector heeft deze punten tezamen met de arbodienst opgepakt. "Nu geven we de sector even tijd om deze zaken op orde te brengen. Waarschijnlijk gaan we volgend jaar of daarna kijken of er voldoende verbeteringen zijn gerealiseerd."

Re-entry

Een project in 2003 was re-entry in de glastuinbouw, ofwel herbetredingswerkzaamheden na toepassing van een gewasbeschermingsmiddel. De bevindingen in dit project waren aanleiding tot bepaalde acties, waaraan in Nefyto Bulletin 2006/1 uitgebreid aandacht is besteed.

Hoe staat het momenteel met re-entry? "Inmiddels heeft iedere tuin-der de verplichte Risico-Inventarisatie & -Evaluatie en een plan van aanpak gemaakt. Dat is positief. Maar we merken dat vervolgens de prak-

Inspecteur Theo Kruitbosch op bezoek bij een paprikateler. Het middelengebruik is een belangrijk onderdeel van de controle, en daarmee ook de herbetredingswerkzaamheden (re-entry).

Waarschuwing, eis of boete

De actie die de Arbeidsinspectie onderneemt bij het constateren van een overtreding kent drie verschillende niveaus: waarschuwing, eis en boete. Een en ander is mede afhankelijk van in hoeverre bepaalde zaken concreet zijn vastgelegd. Zo is niet alles letterlijk en concreet vastgelegd. Het voorschrift kan zijn dat er 'persoonlijke beschermingsmiddelen gedragen moeten worden'. Een overtreding hiervan levert een waarschuwing op. De Arbeidsinspectie kan zo'n voorschrift ook nader invullen, door precies te omschrijven welke middelen specifiek gedragen moeten worden. En dit vervolgens opleggen aan de betrokkenen. Het handhavingsniveau gaat hier een gradatie hoger: van waarschuwing naar eis. Wordt aan de waarschuwing of eis niet voldaan, dan wordt een boete opgelegd. Ernstige overtredingen worden meteen beboet. Bij minder ernstige overtredingen krijgt de werkgever drie à vier maanden de tijd om zijn zaken in orde te brengen. Blijkt het dan nog niet in orde, dan volgt alsnog een boete. In het handhavingbeleid is duidelijk vastgelegd in welke situatie welke actie moet worden ondernomen.

Werken aan de lopende band is aan restricties onderhevig, met name voor wat betreft leeftijd in relatie tot het tempo.

beidstijdenwet, de Bestrijdingsmiddelenwet, de Kernenergiewet, de Wet Arbeid Vreemdelingen, de Wet milieugevaarlijke stoffen en de Wet op de Ondernemingsraden.

Voor alle duidelijkheid: de Arbeidsinspectie richt zich op werkgevers en werknemers, niet op zelfstandigen zonder personeel. Dus als het gaat om het veilig gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, betreft het voor de Arbeidsinspectie alleen de veiligheid en gezondheid van werknemers.

Projectmatig werken

Voor deze aflevering in de serie over inspecties praten we met Jacques van der Pols. Hij is landelijk projectleider bij de directie dienstverlening van de Arbeidsinspectie. Jacques van der Pols opereert vanuit Arnhem, waar één van de zes kan-

welzijn en de land- en tuinbouw.

Vanuit zijn functie is Jacques van der Pols verantwoordelijk voor alle inspectieprojecten in de zorg en de landbouw. "Binnen de Arbeidsinspectie ligt het accent op projectmatig werken. Ieder jaar wordt een aantal aandachtsgebieden geselecteerd, vanuit een meerjarenplanning. Daarop wordt dan actief geïnspecteerd. Daarnaast werken we reactief, dat wil zeggen naar aanleiding van klachten en ongevallen. Maar het projectmatig werken is de grootste brok."

De directies binnen de Arbeidsinspectie hebben ieder hun eigen inspecteurs. Voor elk project worden door specialisten op het ministerie modules ontwikkeld. Deze worden doorgesproken met de inspecteurs, die daarmee heel specifiek op deze projecten worden voorbereid.

Jacques van der Pols: "We merken dat inspecties stimulerend werken om zaken goed te gaan regelen."

tische invulling ervan nog wel eens achterblijft. In zo'n geval zijn er weer inspecties nodig om daartoe aanzet te geven. Bovendien koppelen we onze bevindingen terug naar LTO Nederland en de vakbonden, die ook kunnen bijdragen aan een groter bewustzijn bij zowel werkgevers als werknemers."

Afgelopen zomer richtte de aandacht van de Arbeidsinspectie zich onder meer op vakantiewerk, waaronder in de land- en tuinbouw. Bij het ter perse gaan van dit Nefyto Bulletin waren de resultaten hiervan nog niet bekend.

Stimulerend

Andere zaken die in de land- en tuinbouw nog wel eens door de Arbeidsinspectie worden geconstateerd betreffen onveilig ingerichte werkplaatsen van loonwerkers en een te zware fysieke belasting (met name tillen) in de verschillende sectoren.

Hoe is het eigenlijk gesteld met het veilig en gezond werken in Nederland? "Over het algemeen is het redelijk goed geregeld", antwoordt Jacques van der Pols. "De meeste overtredingen zien we in de bouw. In de andere sectoren is het gelijk verdeeld. Toch wordt de aandacht voor veiligheid en gezondheid nog wel eens verwaarloosd, want de eerste aandacht gaat vanzelfsprekend toch altijd uit naar geld verdienen. We merken dat inspecties wel stimulerend werken om zaken goed te gaan regelen." ■

COLOFON

Nefyto Bulletin is een uitgave van Nefyto (Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie), belangenorganisatie voor de Nederlandse agrochemische industrie. Het bulletin wordt kosteloos toegezonden aan personen en organisaties die op enigerlei wijze betrokken zijn bij gewasbescherming in Nederland. Nefyto Bulletin verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 1800.

REDACTIE
Nefyto, Hogeweg 16
Postbus 80523
2508 GM Den Haag
telefoon (070) 750 31 00
telefax (070) 354 97 66
nefyto@nefyto.nl

WEBSITE NEFYTO
www.nefyto.nl

TEKST EN REALISATIE
Fred Meijer Communicatie en
journalistiek, Doetinchem

ONTWERP EN LAY-OUT
Cyril Strijdonk Ontwerpburo,
Gaanderen

FOTOGRAFIE
Fred Meijer, Bayer, Syngenta, BASF

VERSPREIDING
Controlled circulation

ISSN 1382-3833

Samenwerking met de AID

De overheid streeft ernaar om toezichthoudende instanties zoveel mogelijk te laten samenwerken. Dat kan een kwalitatieve verbetering van het toezicht opleveren en een vermindering van het aantal controles per bedrijf. Dat laatste is prettig voor de ondernemer.

In het kader van dit streven heeft de Arbeidsinspectie een pilot gedaan waarin zij samenwerkt met de Algemene Inspectiedienst (AID, zie Nefyto Bulletin 2006/2). Beide inspecties houden zich bezig met chemische gewasbescherming. In genoemde pilot bezochten inspecteurs van de Ar-

beidsinspectie en controleurs van de AID gezamenlijk bedrijven. "De pilot leverde een positief resultaat op", weet Jacques van der Pols. "Beide inspecteurs kwamen tegelijk en dus hoefde de ondernemer maar één keer zijn verhaal te doen. Ook ontdekten we een overlap in onze inspecties: beide diensten controleren de inhoud van gewasbeschermingsmiddelenkast. Voortaan gecontroleert de AID de kast en wij nemen het traject na opening van de verpakking voor onze rekening." Nadere invulling van deze samenwerking voor de toekomst wordt nog uitgewerkt.